

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za
krivično gonjenje osoba
odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji
bivše Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 22. januar 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 22. januara 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG
ZA IZDAVANJE NALOGA SUBPOENA SLAVKU BUDIMIRU**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* Slavku Budimiru" koji je optuženi podnio 27. decembra 2012. (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumenti strana u postupku

1. Optuženi u Zahtjevu traži od Vijeća da, na osnovu pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), izda nalog *subpoena* Slavku Budimiru da 25. marta 2013. pristupi radi svjedočenja u njegovom predmetu.¹
2. Optuženi navodi da je uložio sve razumne napore kako bi obezbijedio Budimirovu dobrovoljnu saradnju, zamolivši ga da pristane na razgovor s njegovim istražiteljem i da svjedoči kao svjedok odbrane u ovom predmetu.² Optuženi izjavljuje da je Budimir dva puta odbio razgovor i/ili svjedočenje, posljednji put 21. novembra 2012. godine.³
3. Optuženi navodi da postoje razumne osnove da se smatra da Budimir posjeduje informacije koje mogu bitno pomoći njegovoj odbrani.⁴ Optuženi u Zahtjevu kaže da je, na suđenju Milomiru Stakiću, Budimir izjavio da je tokom 1992. godine bio na dužnosti "sekretara za civilnu zaštitu opštine Prijedor" i da je bio član Kriznog štaba Prijedora.⁵ Kako kaže optuženi, Budimir je u tom predmetu svjedočio i o tome "da se 1991. i početkom 1992. godine u Sekretarijatu za narodnu odbranu na čijem čelu je bio jedan Musliman, nisu provodili zakoni u oblasti odbrane" i da taj sekretarijat, u situaciji kad se neki pojedinci nisu odazvali na poziv za mobilizaciju, nije provodio zakon.⁶ Optuženi u zahtjevu navodi da je Budimir već "svjedočio o tome da Krizni štab nije imao ovlaštenja potrebna da spriječi zločine ili postupke vojske i policije, kao ni da ih kazni".⁷ Kako kaže optuženi, Budimir je svjedočio o tome da su Stakić i drugi članovi Predsjedništva u Prijedoru željeli da nezakonito postupanje na teritoriji Prijedora prestane, tako da su neprestano tražili od

¹ Zahtjev, par. 1–2, 16.

² Zahtjev, par. 4.

³ Zahtjev, par. 4.

⁴ Zahtjev, par. 5.

⁵ Zahtjev, par. 6.

⁶ Zahtjev, par. 7.

⁷ Zahtjev, par. 8.

Prijevod

stanice javne bezbjednosti da u gradu uspostavi red i mir , a od vojske da svoje obveznike drži pod kontrolom.⁸

4. Optuženi tvrdi da je Budimirovo svjedočenje potrebno zbog toga što je Budimir u Prijedoru bio funkcioner zadužen za administrativne poslove i proceduru u vezi s kretanjem ljudi u opštini.⁹ Kako obrazlaže optuženi, "svjedočenje Slavka Budimira je relevantno kao dokaz da organi vlasti u Prijedoru nisu podržavali zlostavljanje ili protjerivanje Muslimana i da su to pokušavali obustaviti".¹⁰ Optuženi tvrdi da je Budimirovo svjedočenje relevantno zbog toga što upućuje na to da je zlostavljanje i protjerivanje bosanskih Muslimana bilo djelo "pojedinaца van kontrole organa vlasti", a ne dio nekog plana ili udruženog zločinačkog poduhvata (dalje u tekstu: UZP).¹¹

5. Optuženi u svom podnesku traži da se Zahtjev dostavi Vladi Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: BiH) i Budimiru i da se obje strane pozovu da na Zahtjev odgovore.¹²

6. Dana 7. januara 2013. Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilaštvo) je putem *e-maila* obavijestilo Vijeće da ne namjerava da odgovori na Zahtjev.

7. Dana 15. januara 2013. Vijeće je optuženom naložilo da do 16. januara 2013. podnese dokumentaciju kojom može da potkrijepi tvrdnju da je uložio sve razumne napore da obezbijedi Budimirovu dobrovoljnu saradnju. Vijeće je optuženog upozorilo da bi, ubuduće, "ako ne bude priložen potreban prateći materijal, Vijeće moglo biti primorano da ne prihvati takve zahtjeve".¹³

8. Dana 16. januara 2013. Vijeće je primilo "Dopunski podnesak u vezi sa Zahtjevom za izdavanje naloga *subpoena* Slavku Budimiru", koji sadrži izjavu koordinatora predmeta optuženog (dalje u tekstu: Izjava). U Izjavi se kaže da je istražitelj tima odbrane 21. novembra 2012. stupio u kontakt s Budimirom i objasnio mu da, zbog njegove uloge tokom sukoba, odbrana smatra vrlo važnim da s njim obavi razgovor i da ga uvrsti na svoj spisak svjedoka.¹⁴ Kako se navodi u Izjavi, Budimir je odbio sve kontakte s timom odbrane

⁸ Zahtjev, par. 8–9.

⁹ Zahtjev, par. 10–11, 14.

¹⁰ Zahtjev, par. 13.

¹¹ Zahtjev, par. 13.

¹² Zahtjev, par. 16.

¹³ T. 31845 (15. januar 2013.)

¹⁴ Izjava, par. 4.

Prijevod

optuženog; međutim, tokom tog poziva istražitelj iz tima odbrane ga je zamolio da preispita svoju odluku.¹⁵ U Izjavi se kaže da je Budimir, kad ga je istražitelj ponovo kontaktirao dva dana kasnije, potvrdio da ne želi da bude svjedok u ovom predmetu.¹⁶

II. Mjerodavno pravo

9. Pravilo 54 Pravilnika predviđa da pretresna vijeća mogu izdavati naloge *subpoena* koji su "potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* se smatra "potrebni" u smislu pravila 54 ukoliko je pokazana legitimna forenzička svrha pribavljanja informacija:

Podnosilac zahtjeva za izdavanje naloga *subpoena* [prije ili tokom suđenja], mora pokazati da postoje razumne osnove za vjerovanje [da postoje dobri izgledi] da će potencijalni svjedok pružiti informacije koje će suštinski pomoći podnosiocu zahtjeva u pogledu jasno navedenih pitanja na predstojećem suđenju.¹⁷

10. Da bi se ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, može biti potrebno da podnosilac zahtjeva predoči informacije o faktorima kao što su položaj koji je potencijalni svjedok zauzimao u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnosi koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog, svaka mogućnost koju je svjedok imao da te događaje posmatra, te svaka izjava koju je svjedok dao tužilaštvu i drugim licima u vezi s njima.¹⁸

11. Čak i kad se Pretresno vijeće uvjeri da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov legitimne svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ako se tražene informacije mogu pribaviti drugim sredstvima.¹⁹ Najzad, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je uložio razumne napore da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka, ali da u tome nije bio uspješan.²⁰

¹⁵ Izjava, par. 5.

¹⁶ Izjava, par. 5.

¹⁷ *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, "Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*", 21. juni 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, "Odluka po molbi da se izdaju *subpoene*", 1. juli 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10 (reference izostavljene); *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, "Odluka po zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja obavi razgovor", 9. decembar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

¹⁸ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

¹⁹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

²⁰ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga naloga *subpoena ad testificandum*", 11. februar 2009., par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, "Odluka po zahtjevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* za svjedoka SHB", 7. februar 2005., par. 3.

Prijevod

12. Nalozi *subpoena* ne smiju se izdavati olako jer uključuju korištenje prisilnih mjera i mogu dovesti do izricanja krivičnih sankcija.²¹ Diskreciono ovlaštenje pretresnog vijeća za izdavanje naloga *subpoena* je prema tome potrebno kako bi se obezbijedilo da se mehanizam prisile naloga *subpoena* ne zloupotrebljava i/ili ne koristi kao dio procesne taktike.²² U suštini, nalog *subpoena* treba da se smatra metodom krajnjeg sredstva.²³

III. Diskusija

13. Prije svega, Vijeće smatra da ima dovoljno informacija da donese odluku po Zahtjevu bez izjašnjavanja Budimira odnosno Bosne i Hercegovine.

14. Vijeće će sada razmotriti meritum Zahtjeva. Na osnovu argumenata iznijetih pred Vijećem, u ovom konkretnom slučaju, Vijeće konstatuje da je optuženi uložio razumne napore kako bi obezbijedio Budimirovu dobrovoljnu saradnju.

15. Kako je već napomenuto, da bi se ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe za izdavanje naloga *subpoena*, podnosilac zahtjeva mora dokazati da ima razumne osnove za uvjerenje da postoje dobri izgledi da će svjedok moći dati informacije koje će podnosiocu zahtjeva bitno pomoći u izvođenju dokaza, u vezi s jasno definisanim pitanjima relevantnim za suđenje. Vijeće ocjenjuje da se Budimirovo potencijalno svjedočenje odnosi na ulogu i odgovornost organa vlasti u Prijedoru u vezi s krivičnim djelima koja se optuženom stavljaju na teret Trećom izmijenjenom optužnicom (dalje u tekstu: Optužnica), a uključuju prisilno premještanje, uništavanje imovine i ubijanje. Vijeće stoga smatra da se ovo potencijalno svjedočenje odnosi na aktuelna pitanja u ovom suđenju, odnosno na vršenje krivičnih djela u Prijedoru i odgovornost optuženog za te zločine u kontekstu navodnog UZP-a trajnog uklanjanja muslimanskog i hrvatskog stanovništva sa područja BiH na koja su bosanski Srbi polagali pravo.²⁴ Nadalje, razmotrivši argumente optuženog, Vijeće se uvjerilo da postoje dobri izgledi da će Budimirovo svjedočenje optuženom bitno pomoći u iznošenju obrane. Optuženi je, dakle, ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe.

²¹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, "Odluka po interlokutornoj žalbi", 11. decembar 2002., par. 31.

²² Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

²³ V. *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, "Odluka po Dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*", povjerljivo i *ex parte*, 16. septembar 2005., par. 12. "Drugim rečima, takve mere [naloge *subpoena*] treba primenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne."

²⁴ Optužnica, par. 9–14.

Prijevod

16. Međutim, čak i kad se pretresno vijeće uvjeri da je podnositelj zahtjeva ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ako se tražene informacije mogu pribaviti drugim sredstvima. Vijeće napominje da je potencijalno svjedočenje Slavka Budimira po svom karakteru slično svjedočenju svjedokā sa Drugog revidiranog spiska svjedoka odbrane na osnovu pravila 65ter od 14. decembra 2012. (dalje u tekstu: Spisak svjedoka).²⁵ Potencijalno svjedočenje tih svjedoka odnosi se na (a) Krizni štab Prijedora,²⁶ (b) nepostojanje bilo kakvog plana protjerivanja bosanskih Muslimana iz Prijedora,²⁷ (c) krivična djela počinjena u Prijedoru,²⁸ (d) napore organa vlasti u Prijedoru da spriječe zločine.²⁹ S obzirom na to, Vijeće smatra da se predmetne informacije mogu pribaviti drugim sredstvima. Vijeće stoga optuženog ponovo podsjeća na to da su nalozi *subpoena* metod krajnjeg sredstva za pribavljanje informacija koje su i u pravnom i u činjeničnom smislu relevantne i potrebne za njegovu odbranu.³⁰

17. U skladu s tim, Vijeće konstatuje da uslovi za izdavanje naloga *subpoena* ovdje nisu ispunjeni.

²⁵ Drugi revidirani spisak svjedoka odbrane na osnovu pravila 65ter, Povjerljivi dodatak E, 14. decembar 2012.

²⁶ V. npr. Spisak svjedoka, svjedoci KW291 i KW334.

²⁷ V. npr. Spisak svjedoka, svjedoci KW093, KW219, KW291 i KW334.

²⁸ V. npr. Spisak svjedoka, svjedoci KW291, KW334 i KW397.

²⁹ V. npr. Spisak svjedoka, svjedoci KW291, KW334 i KW397.

³⁰ "Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* premijeru Milanu Paniću", 13. decembar 2012., par. 14; "Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* predsjedniku Karolosu Papouliasu", 23. oktobar 2012., par 21; "Odluka po Drugom zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* u svrhu razgovora s predsjednikom Billom Clintonom", 21. avgust 2012., par. 16.

Prijevod

IV. Dispozitiv

15. Iz gore navedenih razloga, na osnovu pravila 54 Pravilnika, Vijeće ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/

O-Gon Kwon,
predsjedavajući sudija

Dana 22. januara 2013.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]